

Domov>Mreže usposabljanja, pravosodne mreže in agencije>Usposabljanje delavcev v pravosodju>Politika EU na področju pravosodnega usposabljanja

Politika EU na področju pravosodnega usposabljanja

Izobraževanje delavcev v pravni stroki na področju prava EU je bistveno orodje za zagotavljanje pravilne in učinkovite uporabe prava EU, spodbujanje medsebojnega zaupanja med delavci v pravni stroki v čezmejnih postopkih ter podpiranje upoštevanja vrednot in načel EU, kot je pravna država. Njegov namen je vsem delavcem v pravni stroki (sodnikom, tožilcem, sodnemu osebju, odvetnikom, notarjem, sodnim izvršiteljem, uradnikom za pogojni odpust, zaporniškemu osebju itd.) omogočiti, da v svoji vsakdanji praksi razumejo vlogo prava EU, zagotovijo njegov polni učinek ter v nacionalnih in čezmejnih sodnih postopkih poskrbijo za spoštovanje pravic in obveznosti, ki izhajajo iz prava EU.

Evropsko usposabljanje v pravosodju je ključnega pomena za vse delavce v pravni stroki, na primer sodno osebje, odvetnike, pravne svetovalce, sodne izvršitelje, notarje in mediatorje, zlasti pa za sodnike in tožilce.

Z Lizbonsko pogodbo so bile Evropski uniji (EU) podeljene pristojnosti, da podpre pravosodno sodelovanje v civilnih in kazenskih zadevah z „usposabljanjem sodnikov in sodnega osebja“. Od takrat se je z izobraževanjem v pravosodju o pravo EU izboljšala pravilna in enotna uporaba prava EU ter vzpostavilo medsebojno zaupanje v čezmejnih sodnih postopkih, kar je pripomoglo k razvoju evropskega pravosodnega prostora.

Evropska komisija je leta 2011 objavila **sporočilo „Vzpostavljanje zaupanja v pravosodni sistem celotne EU – nova razsežnost evropskega izobraževanja v pravosodju“, ki je zajemalo obdobje do leta 2000**. Cilj tega sporočila je bil dati evropskemu izobraževanju v pravosodju novo razsežnost in do leta 2020 izobraziti polovico (800 000) vseh delavcev v pravni stroki v EU. Zaradi močne skupne zavezanosti Komisije, držav članic, nacionalnih in evropskih ponudnikov izobraževanja ter posameznih delavcev v pravni stroki je bila ta cilj dosežen že leta 2017, dve leti pred rokom.

Komisija je leta 2019 sprejela **oceno evropske strategije za usposabljanje na področju pravosodja za obdobje 2011–2020**. Ta je pokazala, da je strategija pripomogla k povečanju števila dejavnosti izobraževanja in spodbudila tudi nove vrste dejavnosti, kot so programi izmenjave. Prispevala je k izboljšanju izobraževanja na področju prava EU za več kategorij delavcev v pravni stroki, zlasti za sodnike in tožilce. Vzpostavila je tudi zmogljivosti mrež, kot je Evropska mreža institucij za izobraževanje v pravosodju (EJTN), ter okreplila mreže in ponudnike izobraževanja na ravni EU.

Letno statistično poročilo o evropskem izobraževanju v pravosodju iz leta 2020 kaže, da je leta 2019 število izobraženih delavcev v pravni stroki ostalo na izredno visoki ravni, saj se je na področju prava EU izobraževalo več kot 182 000 delavcev v pravni stroki. Kljub temu med državami članicami in različnimi poklici v pravni stroki ostajajo razlike v stopnji udeležbe pri izobraževanju.

Evropska komisija je na podlagi pridobljenih izkušenj in sprememb od sprejetja evropske strategije za usposabljanje na področju pravosodja za obdobje 2011–2020 uvedla celovit sveženj izobraževanja v pravosodju, da bi podprla še več pravosodnih sistemov in delavcev v pravni stroki ter jih usposobila za izzive 21. stoletja in stalne spremembe prava EU:

novo **evropsko strategijo za usposabljanje na področju pravosodja za obdobje 2021–2024**,

9. letno poročilo o evropskem izobraževanju v pravosodju iz leta 2020 Generalnega direktorata za pravosodje in potrošnike,

in **evropsko platformo za izobraževanje** na evropskem portalu e-pravosodje.

Nova strategija, ki je v jedru izobraževalnega svežnja, postavlja nove ambiciozne cilje na področju izobraževanja in nove prednostne naloge:

nova strategija določa nove operativne cilje, prilagojene potrebam različnih poklicev v pravni stroki;

osredotočena je na širšo ciljno skupino in novo geografsko področje uporabe za obravnavanje novih izzivov glede na potrebe delavcev v pravni stroki;

izobraževanje v pravosodju bi moralo še bolj spodbujati splošno kulturo pravne države, zagotavljati varovanje temeljnih pravic, povečati digitalizacijo pravosodja ter presegati pravno izobrazbo in podpirati razvoj strokovnega znanja in spretnosti, pri tem pa zagotavljati, da bi bile nove ponudbe izobraževanja hitro na voljo kot odziv na nove potrebe po izobraževanju;

prednost ima izobraževanje sodnikov in tožilcev, vendar so vključeni vsi delavci v pravni stroki: sodno osebje, odvetniki, notarji, sodni izvršitelji, mediatorji, sodni tolmači in prevajalci, sodni izvedenci ter v nekaterih primerih zaporniško osebje in uradniki za pogojni odpust. Zaostaja zlasti izobraževanje sodnega osebja in odvetnikov, kar bi bilo treba obravnavati. Zaporniško osebje in uradniki za pogojni odpust so nova ciljna skupina, ki v prejšnji strategiji ni bila zajeta; strategija je osredotočena na delavce v pravni stroki v EU, vendar podpira tudi možnost članstva Zahodnega Balkana v EU ter neevropske države, zlasti v Afriki in Latinski Ameriki, pri krepitvi demokracije, človekovih pravic in pravne države;

Evropska komisija bo podprla visokokakovostne čezmejne projekte izobraževanja na področju prava EU z uporabo različnih skladov EU, ki so na voljo, kot sta prihodnja program za pravosodje ter program Državlani, enakost, pravice in vrednote.

Za doseganje teh novih ciljev so **skupaj odgovorni vsi deležniki**. Države članice, sodni sveti, **nacionalne in evropske institucije** za izobraževanje v pravosodju ter delavci v pravni stroki na nacionalni in evropski ravni morajo biti **zavezani** vključevanju prava EU in njegovega izvajanja v izobraževanje na nacionalni in lokalni ravni ter povečanju števila izobraževalnih dejavnosti na področju prava EU in števila udeležencev takih izobraževanj.

Ukrepanje

Komisija bo še naprej močno zavezana izobraževanju v pravosodju, da bi zagotovila nadaljnje dosežke in obravnavala nove izzive glede na potrebe delavcev v pravni stroki. Evropsko izobraževanje v pravosodju je glavna tema in orodje za zagotavljanje pravilnega izvajanja instrumentov politike EU na področju pravosodja. Upoštevati bi ga bilo treba v večini pobud na področju čezmejnega sodelovanja v EU ter v povezavi s pobudami za pravno državo.

Informacije o **finančni podpori** EU za projekte evropskega izobraževanja v pravosodju so na voljo na spletiščih

Generalnega direktorata za pravosodje in potrošnike, **Generalnega direktorata za konkurenco**, **Generalnega direktorata za migracije in notranje zadeve** ter **Evropskega urada za boj proti goljufijam (OLAF)**.

Komisija je za dopolnitev nove strategije uvedla **evropsko platformo za izobraževanje (ETP)**. ETP je iskalnik, ki delavcem v pravni stroki omogoča, da najdejo izobraževanja na področju prava EU, organizirana v EU, in izobraževalno gradivo za samoizobraževanje. Delavci v pravni stroki bodo lahko iskali izobraževanja na področju prava EU in bodo sproti obveščeni o izobraževalnih dejavnostih, ki bodo potekale v različnih jezikih. ETP bo vzpostavljena leta 2021 s prvo preskusno fazo z udeležbo štirih priznanih ponudnikov izobraževanja v pravosodju na ravni EU:

Evropske mreže institucij za izobraževanje v pravosodju (EJTN), **Akademije za evropsko pravo (ERA)**, **Evropskega inštituta za javno upravo (EIPA)** in **Evropskega univerzitetnega inštituta (EUI)**. Komisija prispeva k platformi s posodobljenimi izobraževalnimi gradivi ali priročniki, pripravljenimi za uporabo, ki so nastali zlasti ob finančni podpori EU.

Ocena sedanjega stanja

Komisija objavlja letno poročilo o udeležbi delavcev v pravni stroki na izobraževanjih na področju prava EU v Evropski uniji v angleščini:

poročilo za leto 2023 (5234 Kb) [en](#)

[poročilo za leto 2022](#) (2646 Kb) [en](#),
[poročilo za leto 2021](#) (3912 Kb) [en](#),
[poročilo za leto 2020](#) (3272 Kb) [en](#),
[poročilo za leto 2019](#), (2692 Kb) [en](#),
[poročilo za leto 2018](#) (2588 Kb) [en](#),
[poročilo za leto 2017](#) (3019 Kb) [en](#),
[poročilo za leto 2016](#) (1515 Kb) [en](#),
[poročilo za leto 2015](#), (1742 Kb) [en](#),
[poročilo za leto 2014](#) (1927 Kb) [en](#),
[poročilo za leto 2012](#) (2265 Kb) [en](#), objavljeno leta 2013,
[poročilo za leto 2011](#) (512 Kb) [en](#), objavljeno leta 2012.

Komisija od leta 2013 podpira program AIAKOS, **dvotedenski program izmenjav za nove sodnike in tožilce, ki ga upravlja Evropska mreža institucij za izobraževanje v pravosodju (EJTN)**. Uvedla je dopolnilne ukrepe, in sicer s spodbujanjem podpirne vloge **evropskega portala e-pravosodje** in pripravo **praktičnih smernic**, npr. o metodologijah izobraževanja in postopkih ocenjevanja.

V letih 2013 in 2014 je Komisija izvedla **pilotni projekt o evropskem izobraževanju v pravosodju**, ki ga je predlagal Evropski parlament, da bi ugotovila najboljše prakse pri izobraževanju delavcev v pravni stroki na področju prava EU. Rezultati so objavljeni tukaj:

študija najboljših praks pri izobraževanju sodnikov in tožilcev, ki jo je izvedla Evropska mreža institucij za izobraževanje v pravosodju (EJTN):

poročilo je na voljo v [angleščini](#) (1619 Kb) [en](#), povzetek je na voljo v [angleščini](#) (593 Kb) [en](#) in [francoščini](#) (589 Kb) [fr](#).

Informativni listi o dobrih praksah pri izobraževanju so na voljo na portalu v razdelku „[Dobre prakse v izobraževanju](#)“. Izvajalcem in ponudnikom izobraževanja za vse pravniške poklice bodo v pomoč pri izboljšanju njihovih praks v zvezi z vprašanji, kot so ocenjevanje potreb po izobraževanju, izobraževalna metodologija ali ocenjevanje;

študija o stanju na področju izobraževanja odvetnikov na področju prava EU, ki sta jo izvedla Svet odvetniških združenj Evrope (CCBE) in Evropski center za sodnike in odvetnike pri EIPA:

poročilo je na voljo v obliki [interaktivne revije](#) (2857 Kb) [en](#) in v obliki [pdf](#) (1807 Kb) [en](#) v angleščini, povzetek je na voljo v [angleščini](#) (1064 Kb) [en](#) in [francoščini](#) (1378 Kb) [fr](#).

Informativni listi o sistemih izobraževanja odvetnikov v vseh državah članicah EU so na voljo na portalu v razdelku o izobraževanju pravnih strokovnjakov na nacionalni ravni. Nacionalnim odvetniškim zbornicam in združenjem bodo v pomoč pri oceni kvalifikacij odvetnikov, ki želijo uveljaviti pravico do ustanavljanja v EU.

Nekatere priloge k poročilu so tukaj na voljo v angleščini, na primer:

Priloga B – rezultati posvetovanja (2140 Kb) [en](#)

Priloga H: vprašalnik 1 o sistemih izobraževanja (164 Kb) [en](#) s pojasnili (163 Kb) [en](#),

vprašalnik 2 o ponudnikih izobraževanja (286 Kb) [en](#) s pojasnili (234 Kb) [en](#)

vprašalnik 3 o dobrih praksah pri izobraževanju (190 Kb) [en](#) s pojasnili (62 Kb) [en](#).

Spletna stran projekta je na voljo [tukaj](#).

Študija o stanju na področju izobraževanja sodnega osebja na področju prava EU in spodbujanju sodelovanja med ponudniki izobraževanja za sodno osebje na ravni EU, ki jo je izvedel konzorcij, ki ga sestavljajo Evropski center za sodnike in odvetnike pri EIPA, Justice Coopération Internationale (JCI, Francija), Centro de Estudios Jurídicos (Španija), Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury (Poljska) in Sächsisches Staatsministerium der Justiz und für Europa (Nemčija):

študija je na voljo v [angleščini](#) (1379 Kb) [en](#), povzetek je na voljo v [angleščini](#) (909 Kb) [en](#) in [francoščini](#) (893 Kb) [fr](#). Priporočila študije za izboljšanje izobraževanja sodnega osebja so prav tako na voljo v [angleščini](#) (938 Kb) [en](#) in [francoščini](#) (950 Kb) [fr](#).

Povzetek glavnih nalog in vlog sodnega osebja v EU je na voljo v [tej preglednici](#) (383 Kb) [en](#). Podroben opis nalog sodnega osebja v posameznih državah članicah bo kmalu objavljen na portalu na straneh držav članic.

Opis sistemov izobraževanja sodnega osebja v državah članicah bo objavljen na portalu v razdelku „[Izobraževanje pravnih strokovnjakov na nacionalni ravni](#)“.

Projekt za spodbujanje sodelovanja med deležniki v pravosodju, povezanimi z evropskim izobraževanjem v pravosodju, ki ga je izvedla mreža EJTN:

poročilo je na voljo v [angleščini](#) (1499 Kb) [en](#), povzetek je na voljo v [angleščini](#) (631 Kb) [en](#) in [francoščini](#) (630 Kb) [fr](#).

Informativni listi o vlogi mreže na področju izobraževanja v pravosodju na evropski ravni so na voljo na portalu v razdelku „[Evropske mreže in strukture izobraževanja](#)“.

Ozadje

Evropska komisija je leta 2006 Evropskemu parlamentu in Svetu predložila **sporočilo** o usposabljanju na področju pravosodja v Evropski uniji.

Leta 2008 je bila sprejeta **Resolucija** Sveta in predstavnikov vlad držav članic, ki so se sestali v okviru Sveta, o usposabljanju sodnikov in tožilcev ter pravosodnega osebja v Evropski uniji.

Evropski parlament je leta 2009 objavil **študijo o okrečitvi izobraževanja v pravosodju v Evropski uniji** (553 Kb) [fr](#) v francoščini.

Z začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe decembra 2009 so dejavnosti v zvezi z evropskim izobraževanjem v pravosodju dobile pravno podlago. V členih 81 in 82 je „pomoč pri usposabljanju sodnikov in sodnega osebja“ navedena med ukrepi za okrepitev pravosodnega sodelovanja v civilnih, gospodarskih in kazenskih zadevah.

Svet je decembra 2009 sprejel **stockholmski program**, osredotočen na evropsko izobraževanje v pravosodju za vse delavce v pravni stroki.

Komisija je v **akcijskem načrtu** stockholmskega programa in **poročilu** o državljanstvu EU iz leta 2010 evropsko izobraževanje v pravosodju opredelila kot prednostno nalogo. Evropski parlament prav tako stalno podarja, da ustrezno izobraževanje v pravosodju bistveno prispeva k boljšemu delovanju notranjega trga in državljanom olajšuje uveljavljanje **pravic**.

Komisija je ob koncu leta 2010 začela posvetovanje z deležniki, v katerem so med drugim sodelovale države članice, članice foruma na področju pravosodja ter [evropske mreže in strukture izobraževanja](#) in njihove članice. Povzetek ugotovitev posvetovanja je na voljo [tukaj](#) (192 Kb) [en](#).

Evropska komisija je 13. septembra 2011 sprejela sporočilo z naslovom „

[Vzpostavljane zaupanja v pravosodni sistem celotne EU – nova razsežnost evropskega izobraževanja v pravosodju](#)“.

Svet za pravosodje in notranje zadeve je v sklepih z dne 27. in 28. oktobra 2011 o evropskem izobraževanju v pravosodju ([na voljo v angleščini](#)) spodbudil letno izmenjavo informacij s Komisijo o razpoložljivih izobraževanjih na področju prava EU in številu udeležencev ter Komisijo pozval, naj prouči možnost predstavitve letnega poročila o evropskem izobraževanju v pravosodju.

Evropski parlament je leta 2012 predlagal pilotni projekt o evropskem izobraževanju v pravosodju, ki naj bi prispeval k:

opredelitvi najboljših praks pri izobraževanju sodnikov, tožilcev in drugih delavcev v pravni stroki o nacionalnih pravnih sistemih in tradicijah ter o pravu Unije;

opredelitvi najučinkovitejših načinov izvajanja izobraževanja na področju prava EU in nacionalnih pravnih sistemov za sodnike, tožilce in druge delavce v pravni stroki na lokalni ravni ter spodbujanja dialoga in usklajevanja med sodniki in tožilci v EU;

spodbujanju ponudnikov evropskega izobraževanja v pravosodju k izmenjavi zamisli o najboljših praksah in njihovem razširjanju po vsej EU ter

izboljšanju sodelovanja med mrežo EJTN in nacionalnimi institucijami za izobraževanje v pravosodju. Sodelovali bodo ponudniki izobraževanja, kot je Akademija za evropsko pravo, in strokovne organizacije na ravni EU, kot so Evropska mreža sodnih svetov, Mreža predsednikov vrhovnih sodišč Evropske unije, Združenje državnih svetov in vrhovnega upravnega Evropske unije ter Mreža generalnih državnih tožilcev EU.

Novembra 2013 je imela podpredsednica Komisije Viviane Reding na delavnici Evropskega parlamenta govor v angleščini z naslovom „

[Izobraževanje v pravosodju – bistveno orodje za odličnost v evropskem pravosodju](#)“.

Mreža EJTN je junija 2016 sprejela devet načel za izobraževanje v pravosodju, ki jih sodstvo uporablja kot temelj za upravljanje potreb po izobraževanju, ponudniki izobraževanja pa kot okvir za načrtovanje in izvajanje izobraževanja za sodnike in tožilce. Načela obravnavajo vprašanja, kot so pravica do izobraževanja v pravosodju med delovnim časom, odgovornost pri zagotavljanju potrebnih sredstev in virov, obvezno izobraževanje na začetku poklicne poti, uporaba sodobnih izobraževalnih metod ter vključitev tehnik in zadev, ki ne spadajo na področje prava, med teme izobraževanja. Besedilo načel in osnovne informacije so na voljo [tukaj](#) v [angleščini](#) in [francoščini](#).

Komisija je leta 2019 sprejela [oceno evropske strategije za usposabljanje na področju pravosodja za obdobje 2011–2020](#). Ocena in izdaja letnih poročil GD JUST za leto 2019 s statističnimi in drugimi podatki o udeležbi delavcev v pravni stroki pri izobraževanju na področju prava EU kaže, da so bili cilji na splošno učinkovito doseženi. Ocena kaže naslednje:

glavni cilj sporočila iz leta 2011, da naj bi se med letoma 2011 in 2020 polovica (800 000) vseh delavcev v pravni stroki v EU udeležila izobraževanja na področju prava EU, je bil dosežen že leta 2017, dve leti pred rokom;

z leti je bil skoraj v vseh kategorijah ciljnih delavcev v pravni stroki dosežen letni cilj 5 % delavcev na poklic, ki so se udeležili izobraževanja;

strategija ni le pripomogla k povečanju števila izobraževalnih dejavnosti, temveč je spodbudila tudi nove vrste dejavnosti, kot so programi izmenjave;

cilj 1 200 izmenjav v pravosodju letno je bil presežen, število izobraževalnih dejavnosti pa je stalno naraščalo;

uspeh programa AĪAKOS pomeni precejšen napredek v smeri cilja, da bi se vsi novoimenovani sodniki in tožilci udeležili izmenjave, ki jo organizirajo nacionalne institucije za izobraževanje v pravosodju;

zaradi strategije so se skoraj podvojila skupna sredstva, ki so na voljo za izobraževanje delavcev v pravni stroki v okviru programov EU;

strategija je pripomogla tudi k vzpostavitvi zmogljivosti mrež, kot je Evropska mreža institucij za izobraževanje v pravosodju (EJTN), ter okrepitvi mrež in ponudnikov izobraževanja na ravni EU, kot sta Akademija za evropsko pravo (ERA) in Evropski inštitut za javno upravo (EIPA-Luxembourg).

Povezane študije

[Krepitev pravosodnega sodelovanja v Evropski uniji](#) (1694 Kb) , 2009, v francoščini

[Izobraževanje v pravosodju v državah članicah EU](#), 2011, v angleščini

Delavnica Evropskega parlamenta o izobraževanju delavcev v pravni stroki: poučevanje prava EU in sodnih veščin:

[Del I – Izobraževanje o pravu EU in dostop do njega – nekaj najboljših praks](#) ter [Del II – Izboljšanje medsebojnega zaupanja](#) (v angleščini), 2013

Zadnja posodobitev: 19/02/2024

Stran vzdržuje Evropska komisija. Informacije na teh straneh ne izražajo nujno uradnega stališča Evropske komisije. Komisija ne sprejema nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki, vsebovanimi ali navedenimi v tem dokumentu. Pravila glede avtorskih pravic spletnih strani EU so navedena v pravnem obvestilu.